

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 17.06.1986, sp. zn. 7 Tz 36/86, ECLI:CZ:NS:1986:7.TZ.36.1986.1

Číslo: 23/1987

Právní věta: Nůdza v zmysle § 213 odst. 3 Tr. zák. znamená nedostatok základných prostriedkov potrebných pre život. Životná úroveň, ktorá sa považuje za nůdzu, je relatívna treba ju posudzovať vo vzťahu k súčasnej priemernej životnej úrovni občanov.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 17.06.1986

Spisová značka: 7 Tz 36/86

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Zanedbání povinné výživy

Předpisy: 140/1961 Sb. § 213 odst. 3 141/1961 Sb. § 9 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 23

Nůdza v zmysle § 213 odst. 3 Tr. zák. znamená nedostatok základných prostriedkov potrebných pre život. Životná úroveň, ktorá sa považuje za nůdzu, je relatívna; treba ju posudzovať vo vzťahu k súčasnej priemernej životnej úrovni občanov.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR zo 17. 6. 1986 sp. zn. [7 Tz 36/86](#).)

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, Najvyšší súd SSR zrušil právoplatný rozsudok Okresného súdu v Starej Ľubovni z 20. marca 1986 sp. zn. 1 T 32/86 a tomuto súdu prikázal, aby vec znova prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Okresný súd v Starej Ľubovni uznal rozsudkom z 20. marca 1986 sp. zn. 1 T 32/86 obvineného M. K. za vinného z trestného činu príživníctva podľa § 203 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že aj napriek tomu, že je zdravý a práceschopný, od začiatku augusta 1985 do 11. decembra 1985 nebol nikde riadne zamestnaný, pričom prostriedky na obživu si zaobstarával tak, že sa dal vydržiavať svojou sestrou O. Š., ktorá mu poskytovala stravu a drobné finančné prostriedky na obživu; ďalej bol uznaný za vinného z trestného činu zanedbania povinnej výživy podľa § 213 odst. 2 Tr. zák. za to, že ako

zákonitý otec maloletých detí A. K., nar. 31. októbra 1974, V. K., nar. 24. januára 1978, A. K., nar. 13. júna 1980 a M. K., nar. 9. októbra 1981, ktoré sú v opatere svojej matky A. K., od augusta 1985 do decembra 1985 ničím neprispieval na ich výživu, hoci mu táto povinnosť vyplýva zo Zákona o rodine; tak za uvedené obdobie dlhuje na bežnom výživnom sumu asi 4800,- Kčs; napokon bol uznaný za vinného aj z trestného činu ohrozenia mravnej výchovy mládeže podľa § 217 písm. a) Tr. zák., ktorý spáchal tak, že ako zákonitý otec maloletých detí A. K., nar. 31. októbra 1974 a V. K., nar. 24. januára 1978, ktoré s ním žijú v spoločnej domácnosti, neprihlásil tieto deti na povinnú školskú dochádzku, čím im umožňuje viesť záhalčivý život a vystavuje ich nebezpečenstvu spustnutia.

Za to ho okresný súd odsúdil podľa § 203 Tr. zák. s použitím § 35 odst. 1 Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere jedného roka so zaradením podľa § 39a odst. 2 písm. b) Tr. zák. do druhej nápravnovýchovnej skupiny.

Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 5. apríla 1986.

Proti tomuto právoplatnému rozsudku podal v šesťmesačnej lehote stanovenej v § 272 Tr. por. generálny prokurátor SSR sťažnosť pre porušenie zákona v neprospech obvineného. Uviedol, že tak v prípravnom konaní ako aj na súde sa preukázalo, že obvinený M. K. pracoval len do 2. augusta 1985. Nepracoval až do 11. decembra 1985 s výnimkou krátkeho času od 29. októbra 1985 do 5. novembra 1985. Rodina zostala bez finančných prostriedkov. Svedkyňa O. Š. potvrdila, že skoro každý deň prinášala stravu rodine M. K. a v niekoľkých prípadoch dala deťom M. K. aj oblečenie. Z vyjadrenia Mestského národného výboru v Starej Lubovni vyplýva, že deti trpia hladom, lebo rodičia sa o ne nestarajú.

Vzhľadom na tieto skutočnosti mal už okresný prokurátor uvažovať o tom, či M. K. nenaplnil svojím konaním všetky zákonné znaky skutkovej podstaty tr. činu podľa § 213 odst. 2, 3 Tr. zák.

Najvyšší súd SSR preskúmal na podklade sťažnosti pre porušenie zákona podľa § 267 odst. 1 Tr. por. správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon bol porušený v prospech obvineného.

Pokiaľ ide o skutok právne posúdený ako trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 213 odst. 2 Tr. zák., treba uviesť, že z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že obvinený od augusta 1985 do decembra 1985 ničím neprispel na výživu svojich štyroch maloletých detí. Nedá sa však zistiť, z čoho vychádzal súd, keď ustálil, že obvinený dlhuje na bežnom výživnom asi 4800,- Kčs (túto sumu uviedol ako dlh na bežnom výživnom i prokurátor v obžalobe bez toho, aby odôvodnil, z čoho pritom vychádzal). Výška výživného, ktoré obvinený zanedbá plniť, je skutočnosťou, ktorá ovplyvňuje stupeň nebezpečnosti činu obvineného pre spoločnosť, a má preto význam tak pre otázku viny, ako aj pre uloženie trestu. Výšku výživného, ktorú obvinený má platiť, treba náležite zistiť. V občianskoprávnom konaní súd nerozhodoval o výške výživného pre maloleté deti obvineného. V tejto veci to mal vyriešiť ako predbežnú otázku súd (§ 9 odst. 1 Tr. por.). Mohol pritom vychádzať zo zárobku, ktorý obvinený mohol zarobiť ako ošetrovateľ hovädzieho dobytku na JRD Jarabina.

Nedostatočné zistenie skutočného stavu veci pri skutku právne posúdeného ako trestný čin zanedbávania povinnej výživy podľa § 213 odst. 2 Tr. zák. sa týka okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 213 odst. 3 Tr. zák.

Podľa § 213 odst. 3 Tr. zák. odňatím slobody na šesť mesiacov až na tri roky sa páchatel potresce, ak vydá činom uvedeným v odseku jedna alebo dva oprávnenú osobu nebezpečenstvu núdze.

Obvinený M. K. sa prisťahoval 9. júla 1985 z Riečky do Starej Lubovne s manželkou a štyrmi maloletými deťmi. Zamestnal sa na JRD Jarabina ako ošetrovateľ hovädzieho dobytku. Počas

skúšobnej doby ho pristihli v práci pod vplyvom alkoholu, a preto skončili s ním pracovný pomer 2. augusta 1985. Takto celá rodina zostala bez finančných prostriedkov, lebo ani jeho manželka nebola v pracovnom pomere a rodina nemala úspory. Raz dostal obvinený od občana z obce Kamienka, ktorého po mene nepoznal, pol vreca zemiakov. Inak stravu pre celú rodinu poskytovala sestra obvineného O. Š. Takto vypovedal obvinený a svedkyňa O. Š. potvrdila, že takmer denne dávala celej bratovej rodine stravu a samému obvinenému i peňažné sumy 10,- až 20,- Kčs na chlieb a mlieko a deťom poskytla šatstvo po svojich deťoch.

V správe Mestského národného výboru Stará Ľubovňa z 15. novembra 1985 sa uvádza, že obvinený ani jeho manželka sa nestarajú o deti, ktoré trpia hladom. V deň prieskumu pracovníci MsNV konštatovali, že deti nejedli, spia na holých posteliach, len na drôtenkách a bez prikrývok.

V správe OÚNZ Stará Ľubovňa zo 7. novembra 1985 sa konštatuje, že MUDr. D. vyšetrila všetky štyri deti obvineného a zistený nález zodpovedá veku.

Vzhľadom na to, že toto zistenie je v určitom rozpore so zistením pracovníkov MsNV, treba vypočítať MUDr. D., či nezistila, že deti trpeli podvýživou. V tomto smere bude treba opätovne vypočítať svedkyňu O. Š. a zisťovať, či deťom obvineného poskytovala pravidelne obed i večeru alebo dávala sa im najesť iba raz denne, či deti samy nepýtali od nej jesť, či ju o pomoc v tomto smere žiadal obvinený alebo to robila z vlastnej iniciatívy. Aj obvineného treba vypočítať, či sám požiadal svedkyňu O. Š., aby dovážala deťom stravu, a čo by bol urobil, keby sestra nemohla.

Podľa výsledkov dokazovania bude možné rozhodnúť, či v konaní obvineného nejde aj o trestný čin podľa § 213 odst. 3 Tr. zák. Použitie vyššej trestnej sadzby podľa tohto ustanovenia je podmienené okolnosťou, že páchatel svojím činom vydáva oprávnenú osobu do nebezpečenstva núdze. Z pojmov uvedených v zákone vyplýva, že ťažší následok nemusí skutočne nastať, stačí, ak núdza oprávnenej osobe len hrozí. To znamená, že ak sa v dôsledku neplnenia vyživovacej povinnosti zo strany páchatela utvorí situácia, keď si oprávnená osoba, pokiaľ by sa jej neposkytla nijaká pomoc, najmä od iných osôb, alebo jej neposkytol príspevok štát, nemôže zadovážiť ani základné životné prostriedky, rozsah ktorých sa posudzuje podľa priemernej životnej úrovne našich občanov. Pre zodpovednosť podľa § 213 odst. 3 Tr. zák. stačí, ak sa páchatelovi dokáže nedbanlivostné zavinenie.